

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

388845

Onderwerp: Sonsbeek 2020: verlenen van een extra subsidie

Voorstel

1. Kennis te nemen van de ontwikkeling van Sonsbeek, evenals een kansrijk toekomstperspectief voor zowel Sonsbeek als State of Fashion.
2. Voor Sonsbeek 2020 éénmalig een extra subsidie van €150.000 te verlenen aan de stichting Sonsbeek & State of Fashion, onder voorwaarde dat de provincie Gelderland eveneens een extra bijdrage van € 150.000,-- beschikbaar stelt.
3. De gemeentelijke bijdrage te dekken door een onttrekking van €150.000,-- aan de Bestemmingsreserve Beeldbepalende Culturele Manifestaties.
4. In te stemmen met bijgaande begrotingswijziging.

Inleiding

De stichting Sonsbeek & State of Fashion is na eerdere succesvolle, en met neutraal resultaat afgeronde, edities van Sonsbeek (2016) en State of Fashion (2018) volop bezig met de voorbereiding van Sonsbeek 2020. Sonsbeek en State of Fashion zijn onze twee beeldbepalende culturele evenementen op het gebied van respectievelijk beeldende kunst en mode. Ze zijn sterk lokaal en regionaal geworteld zijn en hebben een grote nationale en internationale allure en uitstraling. Beide evenementen worden afwisselend van elkaar georganiseerd door één stichting met een organisatorisch bureau¹. Iedere twee jaar is er daardoor een belangrijk cultureel evenement in de stad.

Het bestuur van de stichting heeft al geruime tijd zorgen over de financiële haalbaarheid van Sonsbeek. Of ook in 2020 een gerenommeerde editie kan worden georganiseerd: artistiek van hoog niveau én nauw verbonden met de maatschappelijke actualiteit. Tegelijkertijd gloort er aan de horizon een kansrijk perspectief voor zowel Sonsbeek als State of Fashion om vanaf 2021 een positie in de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS) te verwerven. Dat betekent dat beide evenementen, naast gemeentelijke en provinciale ondersteuning, mogelijk ook voor meerjarige rijkssubsidie in aanmerking kunnen komen.

Bestuur en directie hebben hierover in de afgelopen periode een aantal gesprekken gevoerd met respectievelijk de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland om gezamenlijk tot een oplossing te

¹ Hiertoe heeft het college op 28 juli 2015 besloten als uitwerking van het raadsbesluit van 29 september 2014 'Modebiënnale: terug naar de bron' met als belangrijkste overwegingen: continuïteit organisatie, behoud opgebouwde kennis en netwerken, een bestuurlijk en organisatorisch overzichtelijke constructie met één aanspreekpunt voor de tweejaarlijkse culturele evenementen en effectievere besteding van het gemeentelijk budget voor beide evenementen.

komen voor de nog niet sluitende begroting voor Sonsbeek zodat in 2020 een aansprekende editie kan worden georganiseerd, mede als overbrugging tot 2021.

Beoogd effect

Een artistiek hoogwaardige en maatschappelijk relevante editie van Sonsbeek 2020 en, mede daardoor, een kansrijk perspectief op een positie in de landelijke culturele basisinfrastructuur voor zowel Sonsbeek als State of Fashion.

Argumenten

1.1 Sonsbeek 2020 kent een interessant concept en heeft zich stevig verbonden met een belangrijke Arnhemse en Gelderse partners.

Er is een gerenommeerd curator aangesteld in de persoon van Bonaventure Soh Bejeng Ndikung en een interessant concept ontwikkeld waarbij nadrukkelijk de verbinding met de Veluwe wordt gezocht.

Het tentoonstellingsconcept van de 12e editie van Sonsbeek heeft als titel 'Force Times Distance'. Curator Bonaventure Ndikung wil lineaire opvattingen van macht, tijd en afstand tegen het licht houden en een dialoog op gang brengen over de geschiedenis van Sonsbeek en de context waarbinnen deze in een tijdsbestek van 70 jaar heeft plaatsgevonden. Wat zeggen de voorgaande edities ons over het heden en de toekomst, over de manier waarop we met elkaar samenleven? Aan de hand van de thema's arbeid en het 'sonische' (geluid, muziek, vertelde geschiedenis) brengt Ndikung feit en fictie over Arnhem en de regio in verband met verhalen wereldwijd. Geluid en herinnering, kennis en verhaal vormen de rode draad voor Sonsbeek2020. Met een keur aan nationale en internationale kunstenaars, denkers én het publiek wordt betekenis gegeven aan lokale en mondiale verschuivingen, op terrein van politiek, economie en technologie. Door kritisch naar het verleden te kijken en te luisteren naar alternatieve geschiedenissen en aspecten van identiteit, gender, ras en diaspora, onderzoekt Sonsbeek 2020 alternatieve modellen voor een humane samenleving.

De thema's van Sonsbeek 2020 krijgen vorm in deelname van circa 35 internationale kunstenaars van hoog niveau, waarvan ca. 18 nieuwe werken in de openbare ruimte. De kunstroute is zorgvuldig samengesteld over een afstand van ongeveer 16 kilometer tussen het centrum van Arnhem, Sonsbeek Park, Park Zypendaal en Het Nationale Park De Hoge Veluwe tot het Kröller Müller Museum. Nadruk qua massa ligt op het eerste deel van de route. Er wordt samengewerkt met een fietsverhuurbedrijf en busmaatschappij. Museum Arnhem, Collectie De Groen én het Kröller-Müller Museum programmeren tentoonstellingen in samenwerking met curator Bonaventure Ndikung. Samenwerkingspartner ArtEZ zal onder meer via het Dutch Art Institute en de Werkplaats Typografie bij Sonsbeek 2020 betrokken zijn. Daarnaast wordt samengewerkt met verschillende andere culturele instellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.

Via de verschillende lijnen van de tentoonstelling en het publieksprogramma wil Sonsbeek 2020 open staan voor alle lagen van de samenleving en vooral ook stemmen die eerder niet of veel minder gehoord werden. Ndikung sluit hiermee bewust aan op de werkwijze van de vorige curator, het Indonesische collectief Ruangrupa (Sonsbeek 2016), die - weliswaar op een andere manier en vanuit

een ander concept – ook direct contact zoekt met alle Arnhemmers en het publiek in de regio en daarbuiten.

1.2 Er is een kansrijk perspectief voor zowel Sonsbeek als State of Fashion om vanaf 2021 in aanmerking te komen voor een positie in de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS).

U bent op 27 augustus 2019 met een brief geïnformeerd over de uitgangspunten van het nieuwe landelijke cultuurbeleid voor de periode 2021 - 2024 van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (<https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Arnhem/31f60c3a-335f-4267-809c-7d60a31231c7>). En de kansen voor Sonsbeek en State of Fashion. De stichting is druk bezig met voorbereiding van een aanvraag, waarbij onder andere meer wordt ingezet op crossovers tussen beide evenementen. Belangrijk bij een toekomstige positie in de BIS is een brede support van gemeente, provincie en inhoudelijke partners.

2.1. Extra bijdragen van provincie en gemeente zijn noodzakelijk om in 2020 een editie van Sonsbeek te kunnen organiseren.

Het bestuur van de stichting heeft al geruime tijd zorgen over de financiële haalbaarheid van Sonsbeek en of ook in 2020 een gerenommeerde editie kan worden georganiseerd: artistiek van hoog niveau én nauw verbonden met de maatschappelijke actualiteit. Onderdeel van de gezamenlijke oplossing - waarin gemeente en provincie de intentie hebben om ieder een extra bijdrage van € 150.000,-- beschikbaar te stellen - is dat de stichting haar begroting met € 150.000,-- naar beneden bijstelt. Hierdoor wordt een sluitende begroting gerealiseerd.

2.2 Een eventueel niet doorgaan van Sonsbeek 2020 betekent weinig kans op een toekomstige positie in de BIS voor zowel Sonsbeek als State of Fashion.

Door Sonsbeek 2020 mogelijk te maken wordt de periode overbrugd tot 2021, wanneer de stichting een positie in de BIS kan verwerven. Zo'n positie betekent dat beide evenementen, naast gemeentelijke en provinciale ondersteuning, mogelijk ook voor meerjarige rijkssubsidie in aanmerking kunnen komen. Dat is nu niet het geval en zou een solide basis voor de stichting betekenen. Gaat Sonsbeek 2020 niet door dan betekent dit ook reputatieverlies voor de stad. Daarnaast heeft dit mogelijk tevens effect op State of Fashion omdat dezelfde stichting en organisatie ook hiervoor aan de lat staan.

3.1. De Bestemmingsreserve Beeldbepalende culturele manifestaties dient ter financiering van de beeldbepalende culturele evenementen in de stad.

Conform raadsbesluit van 29 september 2014 betreft dit hoogwaardige mode-evenementen (NB State of Fashion) en Sonsbeek Internationaal.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Door de begroting van het evenement naar beneden bij te stellen bestaat de kans op overschrijdingen.

Onderdeel van de gezamenlijke oplossing - waarin gemeente en provincie de intentie hebben om ieder een extra bijdrage van € 150.000,-- beschikbaar te stellen - is dat de stichting haar begroting met € 150.000,-- naar beneden bijstelt. Hierdoor wordt er een sluitende begroting gerealiseerd. Bijstelling van de begroting was een opgave omdat de begroting voor 2020 lager is dan afgelopen edities en de stichting de artistieke kwaliteit en reputatie moet borgen. De stichting heeft een aangepaste begroting en plan ingediend dat zij als haalbaar beschouwt en waarmee ze haar ambities kan realiseren. Zie financiën. De stichting heeft bij de edities van Sonsbeek 2016 en State of Fashion 2018 bewezen te kunnen sturen op een neutraal resultaat. Ter ondersteuning van de liquiditeit heeft de gemeente tijdens de afgelopen edities een kortlopende lening verstrekt. Mochten er toch overschrijdingen zijn dan heeft dit consequenties voor de toekomst van de stichting.

1.2 De kans is aanwezig dat er toch geen toekomstige positie voor beide evenementen in de BIS komt.

De signalen die tot nu toe worden ontvangen van zowel het ministerie van OCW als de Raad voor Cultuur is dat beide evenementen op zowel het gebied van beeldende kunst als mode stevig op het netvlies staan. Daarbij speelt mee dat de minister in de nieuwe cultuurperiode een nadrukkelijk belang hecht aan de stedelijke regio's (zoals 025 Arnhem Nijmegen) en de samenwerking met andere overheden. Draagvlak en medefinanciering vanuit de regio en spreiding van culturele voorzieningen over het land maken de kansen voor Sonsbeek en State of Fashion voor de BIS reëel. Natuurlijk is een positieve beoordeling straks, naast bewezen reputatie in het verleden, afhankelijk van een goed plan voor de toekomst. Er is vertrouwen dat de stichting dit kan waarmaken.

Financiën

De begroting van Sonsbeek 2020 is behoorlijk lager dan in afgelopen edities (van 4,7 miljoen in 2008 naar 3,3 miljoen in 2016 naar ca 2,7 miljoen in 2020). Naast subsidies vanuit de overheden wordt ingezet op fondsen en sponsors. Ook zijn er inkomsten vanuit cultureel ondernemerschap. Deze zijn beperkt; het betreft grotendeels een gratis evenement in de publieke ruimte. Er was door de stichting ingezet op een gelijke bijdrage van de provincie Gelderland als van de gemeente Arnhem. Dat is niet haalbaar gebleken. Daardoor was de begroting met een bedrag van ca € 450.000,-- niet sluitend. Gemeente, provincie en stichting hebben gewerkt aan een gezamenlijke oplossing waarin gemeente en provincie de intentie hebben om ieder een extra bijdrage van € 150.000,-- beschikbaar te stellen en de stichting haar begroting met € 150.000,-- naar beneden bijstelt. De provincie draagt alleen bij als de gemeente bijdraagt en vice versa.

Hieronder een overzicht van de hoofdposten van de naar beneden bijgestelde begroting van de stichting Sonsbeek & State of Fashion. Deze begroting is inclusief nog beschikbare bijdragen uit 2018 en 2019, kosten die al in 2018 werden uitgegeven voor de voorbereiding van Sonsbeek 2020, en inclusief de kosten/dekking voor doorlopende activiteiten voor State of Fashion in 2020.

Gewijzigde begroting Stichting Sonsbeek & State of Fashion	Totaal
BATEN	
Bijdrage gemeente Arnhem (incl. extra bijdrage 150.000):	
- Restant begroting 2017 - 2018	85.000
- Begroting 2019	388.000
- Begroting 2020	388.000

- Extra bijdrage (voorliggend voorstel)	150.000
- Overige (accres)	21.909
Bijdrage provincie Gelderland (2019/2020, incl. extra 150.000)	450.000
Overige bijdragen	293.000
Cultureel ondernemerschap	200.000
Samenwerkingsgelden	60.000
Fondsgelden	731.400
Totaal baten	2.767.309
LASTEN	
Beheerslasten personeel projectteam (incl. artistiek team)	978.270
Beheerslasten personeel kernorganisatie	349.800
Beheerslasten materieel	1.432.305
Totaal lasten	2.760.375
TOTAAL	6.934

De stichting heeft bezuinigingen doorgevoerd voor een bedrag van per saldo €185.000,-- waarmee is voldaan aan de voorwaarde dat de stichting haar begroting met €150.000,-- naar beneden zou bijstellen. Deze bezuiniging is gerealiseerd door onder meer een bezuiniging op de beheerslasten van de directie, huisvesting en administratieve lasten van de kernorganisatie. Verder is een bezuiniging doorgevoerd op de activiteitenlasten van Sonsbeek. Om Sonsbeek in 2020 op niveau en met voldoende massa / volume mogelijk te maken is gezocht naar een goede balans tussen de begrotingsonderdelen. Deze is gevonden in overleg met de curator door te kiezen voor een iets lager aantal te realiseren kunstwerken met lagere bedragen per productie. Er is ook iets bezuinigd op het publieksprogramma, maar educatie/participatie en marketing/communicatie zijn ongemoeid gelaten of zelfs wat versterkt. De stichting is er van overtuigd dat zij op deze wijze een goede editie kan organiseren van Sonsbeek 2020.

De extra € 150.000,-- van de gemeente Arnhem wordt gedekt door dit bedrag te onttrekken aan de Bestemmingsreserve Beeldbepalende culturele manifestaties. Het doel van deze Bestemmingsreserve is als volgt "Deze reserve dient ter financiering van beeldbepalende culturele evenementen. Dit betreft hoogwaardige mode-evenementen (NB State of Fashion) en Sonsbeek Internationaal conform raadsbesluit van 29 september 2014. Bij het jaarverslag 2014 is ingestemd met het hernoemen van de oorspronkelijk naam BR Kunstmanifestaties in BR Beeldbepalende culturele manifestaties". In de reserve zit op dit moment een bedrag van € 518.000,--.

Bijgaande begrotingswijziging waarin de extra bijdrage van €150.000,-- in de begroting wordt opgenomen, kan als volgt worden samengevat:

Toelichting bij de begrotingswijziging

Exploitatiebegroting	Begroting 2019	Meerjarenraming		
		2020	2021	2022

<u>Lasten</u>				
- Subsidie stichting Sonsbeek & State of Fashion	150.000			
<u>Mutaties reserves</u>				
- Onttrekking BR Beeldbepalende Culturele Manifestaties	150.000			
Totaal Resultaat	0	0	0	0

Uitvoering

Na positieve besluitvorming door de gemeenteraad en dito besluitvorming door de provincie Gelderland in het kader van de najaarsnota (9 oktober in PS) wordt aan de stichting Sonsbeek & State of Fashion een éénmalige extra subsidie toegekend van € 150.000,--.

Communicatie

Na besluitvorming door de gemeenteraad worden de stichting Sonsbeek & State of Fashion en de provincie Gelderland geïnformeerd.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Begrotingswijziging

Besluit van

Zaaknummer

388845

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 augustus 2019, Cluster Strategie, Beleid & Regie nummer: 388845;

gelet op artikel 160 en 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Kennis te nemen van de ontwikkeling van Sonsbeek, evenals een kansrijk toekomstperspectief voor zowel Sonsbeek als State of Fashion.
2. Voor Sonsbeek 2020 éénmalig een extra subsidie van €150.000 te verlenen aan de stichting Sonsbeek & State of Fashion, onder voorwaarde dat de provincie Gelderland eveneens een extra bijdrage van € 150.000,-- beschikbaar stelt.
3. De gemeentelijke bijdrage te dekken door een onttrekking van €150.000 aan de Bestemmingsreserve Beeldbepalende Culturele Manifestaties.
4. In te stemmen met bijgaande begrotingswijziging.

De griffier,

De voorzitter,